

Natuurbehoud is voor de rijken 'Carne de jochi'

"What the hell have you done?" Ik kijk haar een beetje schuldig aan. "You're a biologist, you of all people should know better!". Ze kijkt me nog even aan met een verwijtende blik en gaat weer verder met haar analyses op het scherm. Ik loop terug naar mijn werkplek en begin de gegevens van mijn veldwerk beteuterd in te voeren op de computer. Misschien had ik het ook niet een Amerikaanse zoogdierdeskundige moeten vertellen...

Tekst William van Dijk

Sinds ik in Bolivia ben, heb ik uitgekeken naar deze week, mijn eerste week veldwerk in de Amazone. Als ecooloog moest ik toch wel mijn steentje bijdragen aan het beschermen van de Amazone, één van de laatste stukjes ongerepte natuur op deze wereld. Maar tot nu toe had mijn reddingspoging van het oerwoud zich voornamelijk beperkt tot het lezen van artikelen, nota bene uitgeprint op papierdunne blaadjes woudreus.

Mijn dagelijkse begeleider Alfredo had me vol enthousiasme overladen met sterke verhalen over jaguars in het basiskamp, het onthoofden van mogelijk giftige slangen in de velddouche en de traditie van het afsluiten van een veldweek met 'carne de jochi', het vlees van een cavia-achtig knaagdier ter grootte van een haas. Ik begon me steeds meer af te vragen of ik als 'redder van het regenwoud' wel de goede begeleider had gekregen.

Na een rit van tien uur stopt de bus in Ascencion de Guarayos, een dorp dat met zijn naam zijn uiterlijk lijkt te willen compenseren. Op de markt zwermen de vliegen rond de slager, worden

orchideeën uit het nabijgelegen bos verhandeld. Bij het lokale souvenirwinkelje liggen naast de ansichtkaarten jaguarschedels te koop. Na mijn eerdere twijfels of mijn begeleider wel de juiste motivatie heeft, begin ik nu ook sterk te twijfelen aan de motivatie van de lokale bevolking voor het behoud van hun machtige achtertuin.

"Oye Chocito!" Ik draai me om en kijk in het grijnzende gezicht van Alfredo, die uit het raampje van een Landcruiser hangt. Ik gooi mijn tas achterin de laadbak en stap in naast Alfredo om maar zo snel mogelijk uit dit naar slachtafval-epis-stinkende gat te komen.

Het is al donker als de terreinwagen stopt voor een houten barak op een open plek in het oerwoud. Op de veranda staat een fragiele oudere man. Alfredo die de auto parkeert, roept vanuit de truck "Wicho! Como estas?" De man zwaait. Alfredo legt me uit dat Don Wicho het basiskamp, waar we zullen verblijven, onderhoudt. Een eenzaam bestaan als er geen onderzoek plaatsvindt. Ik loop naar de barak en stel me voor. Hoeveel verhalen moet deze man, die de helft van zijn leven alleen in een

hutje in de Amazone woont, wel niet te vertellen hebben?

Als ik mijn tentje heb opgezet, loop ik naar de barak en pak een geïmproviseerde stoel tegenover Don Wicho. In gebrekkig Spaans probeer ik te vertellen hoe veel zin ik wel niet heb in de komende week. Hij glimlacht dezelfde lach die hij waarschijnlijk aan alle vorige regenwoudredders heeft gegeven en er valt een stilte... Ik doe een poging hem mijn onderzoek uit te leggen, het standaardpraatje dat ik in opzettelijk moeilijk wetenschappelijke taal aan mijn medestudenten heb uitgelegd en ondertussen ook al in volzinnen in het Spaans kan opdreunen. "Mijn onderzoek gaat over de populatiedynamica van twee boomsoorten, na verschillende kapregimes, met behulp van matrix modellen, met de verwachting dat de controlebehandeling, dus zonder menselijke invloed, tot het meest duurzame resultaat leidt." Don Wicho glimlacht weer en vat mijn ingestudeerde praatje samen tot: "Dus je denkt, dat niets doen het beste is voor het bos?" Ik knik.

ESSAYWEDSTRIJD NATUUR IS VOOR DE RIJKE

Tijdens de Victor Westhoff-lezing van 27 mei 2010 is William van Dijk gehuldigd als winnaar van de essaywedstrijd voor jongeren tot 27 jaar. De opdracht was om een beschouwing te geven over 'Natuur is voor de rijken', het thema van de Westhoff-lezing van dit jaar.

De jury was enthousiast over het winnende essay: "De schrijver neemt ons mee naar het Amazonegebied, waar we getuigen zijn van het onderzoek dat hij daar verricht en zijn ontmoetingen met de lokale bevolking. Het essay is persoonlijk van toon. Het is een mooi egodocument over de twijfels over wat de goedwillende westerse natuurbeschermers vermogen. Een aardig lesje in bescheidenheid. 'Is hiermee mijn hypothese zonder ook maar enige statistische analyse niet al ontkracht,' vraagt de onderzoeker zich af. De levendige vorm van het verhaal houdt je bij de les en het essay bevat een originele cliffhanger." Het winnende essay van William van Dijk wordt met de lezingen van Louise Fresco en Frans Bongers opgenomen in een boekje. Meer informatie over de Westhoff-lezing is te vinden op de website www.ru.nl/westhofflezing

Links - William van Dijk en Don Wicho in Bolivia.

Rechts - "Sinds ik in Bolivia ben, heb ik uitgekeken naar deze week, mijn eerste week veldwerk in de Amazone."

De volgende ochtend ga ik met Alfredo te voet naar mijn onderzoeksgebied om metingen te doen aan de omtrek van verschillende bomen. Met deze gegevens kan ik hun groei modelleren. Halverwege de dag zie ik ineens de gestalte van Don Wicho naar me toe komen. Hij wijst op een palm die ik de hele dag al probeer te ontwijken vanwege de stekels die aan de stam en bladeren zitten. "Mira! El coco esta con frutos." Inderdaad, tussen de stekels zitten een paar onooglijke vruchten. Alsof er geen stekeltje aan de palm zit, hakt hij met zijn machete een takje met vruchten af en geeft een vrucht aan mij. Hij kijkt me verwachtingsvol aan, terwijl hij met volle mond aangeeft dat ik ze kan eten. Met enige tegenzin en moeite pulk ik de schil van de vrucht en eet het lycheeachtige binnenste op. Goh, dit smaakt best goed. De rest van de dag is mijn werktempo aanzienlijk hoger, alleen verdeel ik mijn inspanningen nu tussen het opmeten van bomen en het eten en verzamelen van de vruchten van de palm.

Als we aan het einde van de dag weer door de pick-up opgehaald worden, heeft Don Wicho een soort gele bonen

in zijn hand. Na zijn eerdere 'jungle fruit' tip vraag ik wat hij in zijn hand heeft. Hij geeft me er een, maar zegt erbij dat ik absoluut niet op de zaden moet kauwen. Een beetje nerveus stop ik wat van het bleekgele vruchtvlies in mijn mond. Het lijkt wel of ik in een keer een sinaasappel, mango en ananas in mijn mond heb.

Gedurende de rest van de week komt Don Wicho regelmatig langs met nieuwe vruchten en begin ik ze ook langzaam te herkennen in ons onderzoeksgebied. Aan het eind van de week is weinig over van mijn werktempo, maar honger heb ik niet als we 's avonds in het kamp komen.

Het bos lijkt te zijn veranderd in een allesvoorzienend magazijn. Is hiermee mijn hypothese dat niets doen het beste is zonder ook maar enige statistische analyse niet al ontkracht?

Wie zijn wij in Nederland dat wij zouden kunnen bepalen dat het tropisch regenwoud ongerept moet blijven, bossen waar de mens niets te zoeken heeft. Wij in het Westen, waar ieder stukje natuur vooral gebruiksnatuur moet zijn, waar

zoveel mogelijk mensen van kunnen genieten. Is het duurzaam benutten van de vele reeds bestaande mogelijkheden van de Amazone, hotspot van biodiversiteit, niet de meest geschikte beheersvorm voor het behoud ervan? In plaats van het fantaseren over de toepassing van nog niet ontdekte boomkickers die met hun slijmblaas enge ziektes als kanker zouden kunnen genezen.

"Het bos lijkt te zijn veranderd in een allesvoorzienend magazijn."

Twijfelend zet ik het mes in het dampende stuk vlees. Ik kan er nu echt niet meer om heen. De frites en de salade zijn al op, alleen de jochi ligt nog op mijn bord en Alfredo kijkt me verwachtingsvol aan. Ik stop het stuk in mijn mond en probeer krachtig te kauwen, een taai stuk vlees verwachtend. Het is het lekkerste vlees dat ik ooit gehad heb..., mals en smaakvol. "Rico no?" Ik knik en stop snel een tweede stukje bushmeat in mijn mond.

William van Dijk is aio aan de Universiteit van Wageningen.